

CURS ACADÈMIC: 2004 – 2005
ENSENYAMENT: CIÈNCIES EMPRESARIALS

ASSIGNATURA: ORGANITZACIÓ I ADMINISTRACIÓ D'EMPRESES I

PROFESSOR/A: BLANCA ESCARDÍBUL FERRÀ
JOSÉ MANUEL ALONSO MARTÍNEZ

CURS: PRIMER

CRÈDITS: 9

TIPUS: TRONCAL

1. OBJECTIUS

El curs Organització i Administració d'Empreses I que us presentem és una introducció a l'economia de l'empresa, pensant en l'empresa com a organització, enfocament modern i de gran preponderància internacional en l'actualitat.

La pràctica totalitat dels autors més importants en el camp de l'economia de l'empresa coincideixen en el fet l'objectiu material d'aquesta és l'empresa considerada en un sentit ampli, i l'objecte formal la determinació de les lleis d'equilibri de l'empresa.

L'economia de l'empresa és una ciència social que utilitza tant els fonaments de l'anàlisi econòmic com els que sustenten l'estudi del "comportament administratiu", per explicar la naturalesa, estructura i comportament de l'objecte material, que no és un altre que l'empresa i, conseqüentment, l'empresari que la personalitza funcionalment, de manera que es conegui com assoleix el seu equilibri econòmic o la seva eficiència en el mercat en què desenvolupa les activitats econòmiques.

L'economia de l'empresa, per tant, és un sistema conceptual que estudia la realitat econòmica de les organitzacions que es defineixen com a empreses, i intenta explicar científicament les seves activitats i funcions, tant des de la perspectiva de la seva estructura interna i de les actituds dels elements que les componen, com des de l'òptica de les relacions que mantenen amb el seu entorn o amb els agents econòmics i socials que l'integren.

En l'actualitat, l'economia de l'empresa ha superat l'etapa dels enfocaments conceptuals vinculats a la "teoria de la firma", gràcies als nous enfocaments de la teoria de l'administració i de l'organització.

A la direcció general correspon, entre altres activitats, coordinar la tasca de totes les àrees funcionals perquè l'empresa assoleixi els seus objectius. Al mateix temps, les disciplines funcionals requereixen coneixements d'administració i gestió, així com de l'organització en què s'integren.

L'organització d'empreses s'ocupa dels problemes de direcció empresarial, aquesta recull, en part, la pretensió d'englobar tots els aspectes de l'economia de l'empresa.

Per tant, pensem que hi ha d'haver un contacte estret de l'àrea d'organització amb les àrees funcionals: economia financera i comptabilitat, i comercialització i investigació de mercats sense perjudici de l'autonomia científica i acadèmica d'aquestes.

2. CONTINGUTS

El programa d'aquesta assignatura s'articula en sis parts. Cada part està lligada amb la següent configurant, al final del programa, un tot.

En la primera (fonaments d'Economia de l'Empresa), trobareu els conceptes bàsics d'aquesta assignatura com, per exemple: empresa, empresari i la Ciència que engloba a aquesta assignatura que és l'Economia de l'empresa. **En la segona** part (l'entorn), veureu com l'empresa estudiada en la primera part no està aïllada sinó que depèn de l'entorn. Per tant, haureu d'analitzar tot allò que és aliè a l'empresa i que li afecta, és a dir, detectareu les amenaces i les oportunitats que es deriven d'aquest entorn, així com, les fortaleses i les debilitats de l'empresa. Per tant l'empresa no és quelcom aïllat sinó que forma part d'un entorn. **En la tercera** part, justificarem el per què de l'existència de les empreses i el seu paper en la societat i veurem que són necessàries bàsicament per a produir béns i/o per a oferir serveis. En **la quarta** (configuracions estructurals) analitzarem els distints mercats on les empreses poden vendre els seus productes i/o oferir els seus serveis i les estratègies que utilitzen per a aconseguir els seus objectius. En **la cinquena** part (funcionament de l'empresa), aprofunditzarem en les distintes àrees de l'empresa i el paper que juga cadascuna d'elles pel aconseguir el bon funcionament de l'empresa i en **la sisena i última part**, ens plantejarem per què unes empreses sobreviuen mentre que d'altres fan fallida.

3. PROGRAMA

PRIMERA PART: FONAMENTS D'ECONOMIA DE L'EMPRESA

- 1. L'EMPRESA COM A REALITAT: INTRODUCCIÓ CONCEPTUAL**
 - 1.1 L'EMPRESA COM A REALITAT: ORIENTACIONS CONCEPTUALS
 - 1.2 L'EMPRESA I LA SEVA EVOLUCIÓ COM A ÒRGAN DEL SISTEMA ECONÒMIC
 - 1.3 FUNCIONS DE L'EMPRESA EN L'ECONOMIA DE MERCAT
 - 1.4 ELS ELEMENTS DE L'EMPRESA
- 2. CONCEPTE D'EMPRESA**
 - 2.1 DIMENSIONS CONCEPTUALS DE L'EMPRESA
 - 2.2 L'EMPRESA COM A SISTEMA: ANÀLISI DELS SISTEMES EMPRESARIALS
 - 2.3 CONCEPTE D'EMPRESA COM A ORGANITZACIÓ
- 3. L'EMPRESA I EL SISTEMA ECONÒMIC**
 - 3.1 L'EMPRESA COM A REALITAT SOCIOECONÒMICA
 - 3.2 FUNCIONS DE L'EMPRESA
 - 3.3 EL PAPER DEL BENEFICI
- 4. L'EMPRESA I L'EMPRESARI**
 - 4.1 LA CONCEPCIÓ CLÀSSICA DE L'EMPRESARI
 - 4.2 LA FIGURA DE L'EMPRESARI EN L'ACTUALITAT
 - 4.3 L'EMPRESARI I L'HORIZÓ ECONÒMIC
 - 4.4 INNOVACIÓ, LIDERATGE I ACTITUD ESTRATÈGICA
- 5. L'ECONOMIA DE L'EMPRESA COM A CIÈNCIA**
 - 5.1 L'ECONOMIA DE L'EMPRESA COM A BRANCA DEL SABER
 - 5.2 EL CONTINGUT DE L'ECONOMIA DE L'EMPRESA
 - 5.3 LA FORMACIÓ HISTÒRICA DE L'ECONOMIA DE L'EMPRESA
 - 5.4 L'ECONOMIA DE L'EMPRESA I ELS SEUS MÈTODES

SEGONA PART: L'EMPRESA I EL SEU ENTORN ECONÒMIC

- 6. L'EMPRESA I L'ENTORN**
 - 6.1 CONCEPTE I NATURALESA DE L'ENTORN
 - 6.2 FACTORS D'ENTORN I LA SEVA INFLUÈNCIA EN L'EMPRESA
 - 6.3 LA RESPOSTA DE L'EMPRESA: LA DIRECCIÓ ESTRATÈGICA
 - 6.4 RESPONSABILITAT SOCIAL DE L'EMPRESA
- 7. LA COMPETITIVITAT DE L'EMPRESA**
 - 7.1 CONCEPTE DE COMPETITIVITAT
 - 7.2 ANÀLISI DE LA COMPETITIVITAT DE L'EMPRESA
 - 7.3 MESURA DE LA COMPETITIVITAT DE L'EMPRESA
- 8. L'EMPRESA I LA INFORMACIÓ ECONÒMICA**
 - 8.1 CONCEPTE I CLASSES D'INFORMACIÓ ECONÒMICA
 - 8.2 EL SISTEMA D'INFORMACIÓ DE L'EMPRESA
 - 8.3 LA INFORMACIÓ FINANCERA: ELS COMPTES ANUALS
 - 8.4. LA INFORMACIÓ SOCIAL: EL BALANÇ O INFORME SOCIAL

TERCERA PART: PRODUCCIÓ I MERCAT

- 9. OFERTA, DEMANDA I PREU EN EL MERCAT**
 - 9.1 COMPORTAMENT DEL CONSUMIDOR I DEMANDA
 - 9.2 DETERMINANTS DE LA DEMANDA I CORBA DE DEMANDA
 - 9.3 MESURES DE RESPOSTA DE LA DEMANDA: ELASTICITAT DE LA DEMANDA
 - 9.4 LA CORBA D'OFERTA. ELASTICITAT DE L'OFERTA
 - 9.5 FORMACIÓ DEL PREU EN EL MERCAT
- 10. L'EMPRESA COM A UNITAT DE PRODUCCIÓ**
 - 10.1 LA PRODUCCIÓ COM A ACTIVITAT: SENTIT TÈCNIC I SENTIT ECONÒMIC
 - 10.2 ELS FACTORS DE LA PRODUCCIÓ
 - 10.3 LA UNITAT DE PRODUCCIÓ: L'EXPLOTACIÓ I L'EMPRESA
 - 10.4 CLASSIFICACIÓ DELS PROCESSOS PRODUCTIUS.
- 11. TEORIA DE LA UNITAT DE PRODUCCIÓ**
 - 11.1 LA FUNCIÓ DE PRODUCCIÓ
 - 11.2 LA SUSTITUIBILITAT I COMPLEMENTARIETAT DELS FACTORS. PRODUCTIVITAT MITJANA I MARGINAL
 - 11.3 PRODUCTIVITAT I COSTOS
 - 11.4 PREUS, COSTOS I DETERMINACIÓ DEL VOLUM D'OFERTA
 - 11.5 ADAPTACIÓ DE L'EMPRESA A LLARG TERMINI

QUARTA PART: LES CONFIGURACIONS ESTRUCTURALS

- 12. ESTRUCTURES DE MERCAT I COMPETÈNCIA**
 - 12.1 INTRODUCCIÓ ALS TIPUS DE COMPETÈNCIA
 - 12.2 LA COMPETÈNCIA PERFECTA
 - 12.3 LA COMPETÈNCIA IMPERFECTA
 - 12.3.1 LA COMPETÈNCIA MONOPOLÍSTICA
 - 12.3.2 L'OLIGOPOLI
 - 12.3.3 EL DUOPOLI
 - 12.4 EL MONOPOLI I EL MONOPSONI
- 13. FORMES I CLASSES D'EMPRESES**
 - 13.1 LES FORMES EMPRESARIALS
 - 13.2 LA CLASSIFICACIÓ EMPRESARIAL: CRITERIS ECONÒMICS
 - 13.3. CLASSIFICACIÓ EMPRESARIAL: CRITERIS JURÍDICS
 - 13.4. CLASSIFICACIÓ EMPRESARIAL: CRITERIS ORGANITZATIUS

- 14. ESTRUCTURA DE PROPIETAT DE L'EMPRESA**
 - 14.1 SEPARACIÓ DE PROPIETAT I CONTROL
 - 14.2 CONCEPTE D'ESTRUCTURA DE PROPIETAT: GRUPS DE PROPIETAT
 - 14.3 CLASSES PRINCIPALS DE CONTROL DE L'EMPRESA
 - 14.4 L'ESTRUCTURA DE GRUP EMPRESARIAL
- 15. VOLUM, CONCENTRACIÓ I CREIXEMENT DE L'EMPRESA**
 - 15.1 LA IMPORTÀNCIA DEL VOLUM DE L'EMPRESA: FACTORS EXPLICATIUS
 - 15.2 LA MESURA DEL VOLUM DE L'EMPRESA
 - 15.3 ENFOCAMENTS TEÒRICS SOBRE L'EXISTÈNCIA D'UNA DIMENSIÓ ÒPTIMA DE L'EMPRESA
 - 15.4 CONCENTRACIÓ ECONÒMICA: CONCEPTE I MESURES DEL GRAU DE CONCENTRACIÓ
 - 15.5 CONCEPTE, FORMES I MODALITATS DE CREIXEMENT DE L'EMPRESA
- 16. L'ESTRATEGIA DE L'EMPRESA**
 - 16.1. LA NECESITAT D'UNA ACTITUD ESTRATÈGICA: EL CONCEPTE D'ESTRATEGIA
 - 16.2. ELS ELEMENTS DE L'ESTRATEGIA EMPRESARIAL
 - 16.3. ELS NIVELLS DE L'ESTRATEGIA
 - 16.4. TIPUS D'ESTRATEGIA
- 17. EL PROCÉS DE FORMULACIÓ DE L'ESTRATEGIA DE L'EMPRESA**
 - 17.1 INTRODUCCIÓ
 - 17.2 EL PROCÉS DE FORMULACIÓ DE L'ESTRATEGIA
 - 17.3 EL DIAGNÒSTIC ESTRATÈGIC
 - 17.4 ELEMENTS D'ANÀLISI PER A LA FORMULACIÓ DE L'ESTRATEGIA
- 18. LES ALIANCES ESTRATÈGIQUES**
 - 18.1. DEFINICIÓ DE L'ESTRATEGIA D'ALIANÇA O COOPERACIÓ ENTRE EMPRESES
 - 18.2. MOTIUS ESPECÍFICS PER A ESTABLIR UNA ESTRATEGIA DE COOPERACIÓ
 - 18.3. AVANTATGES I INCONVENIENTS MÉS DESTACABLES DE LA COOPERACIÓ
 - 18.4. TIPUS D'ALIANCES

CINQUENA PART: FUNCIONAMENT DE L'EMPRESA

- 19. EL SISTEMA DE DIRECCIÓ DE L'EMPRESA**
 - 19.1 CONCEPTE I ESTRUCTURA DEL SISTEMA DE DIRECCIÓ
 - 19.2 MISSIÓ, OBJECTIUS I FITES DE L'EMPRESA
 - 19.3 EL PROCÉS DE DIRECCIÓ DE L'EMPRESA
 - 19.4 EFICIÈNCIA DIRECTIVA I DIRECCIÓ PER A OBJECTIUS
- 20. INTRODUCCIÓ A LES DECISIONS EMPRESARIALS**
 - 20.1 CONCEPTE I ESTRUCTURA DEL SISTEMA DE DECISIÓ
 - 20.2 CLASSES DE SITUACIONS DE DECISIÓ. ENFOCAMENTS DE DECISIÓ
 - 20.3 CRITERIS BÀSICS DE DECISIÓ EN SITUACIONS DE PREVISIÓ PERFECTA I DE RISC
 - 20.4 CRITERIS BÀSICS DE DECISIÓ EN SITUACIONS D' INCERTESA I DE COMPETÈNCIA
 - 20.5 LES REGLES DE DECISIÓ EN LA PRÀCTICA
- 21. EL SISTEMA HUMÀ DE L'EMPRESA**
 - 21.1 CONCEPTE I ESTRUCTURA DEL SISTEMA HUMÀ
 - 21.2 EL COMPORTAMENT HUMÀ
 - 21.3 LA MOTIVACIÓ
 - 21.4 DIRECCIÓ I POLÍTICA DE PERSONAL

22. EL SISTEMA CULTURAL I EL SISTEMA POLÍTIC DE L'EMPRESA: CULTURA I PODER

- 22.1 CONCEPTE DE CULTURA ORGANITZATIVA
- 22.2 ESTRUCTURA I FUNCIO DEL SISTEMA CULTURAL DE L'EMPRESA
- 22.3 CONCEPTE DE PODER I LES SEVES CLASSES
- 22.4 ESTRUCTURA I FUNCIO DEL SISTEMA POLITIC DE L'EMPRESA

SISENA PART: PERMANÈNCIA I DESAPARICIÓ DE L'EMPRESA

23. L'EMPRESA I EL FUTUR

- 23.1 TENDÈNCIES EN L'ENTORN DE L'EMPRESA
- 23.2 TENDÈNCIES DEL MERCAT
- 23.3 CANVI EN LA DIRECCIÓ I ADMINISTRACIÓ DE L'EMPRESA
- 23.4 TRANSFORMACIONS DE L'EMPRESA: CREIXEMENT, ADQUISICIÓ, DIVERSIFICACIÓ I FUSIÓ
- 23.5 PRIVATITZACIÓ DE L'EMPRESA PÚBLICA

24. LA VALORACIÓ I L'EXTINCIÓ DE L'EMPRESA

- 24.1 LA VALORACIÓ DE L'EMPRESA
- 24.2 CRITERIS DE VALORACIÓ
- 24.3 COMPLIMENT DE L'OBJECTIU SOCIAL I EXTINCIÓ DE L'ACTIVITAT
- 24.4 L'EMPRESA EN DIFICULTAT: LA SUSPENSIO DE PAGAMENTS
- 24.5 LA INVIABILITAT DE L'EMPRESA: LA FALLIDA

4. MATERIALS DE L'ASSIGNATURA

Una bona forma d'enfocar l'estudi és la següent:

- Seguir les explicacions realitzades pel professor i anar configurant els vostres **apunts**. Es recomana que us llegiu CADA SETMANA els vostres apunts i us aneu fent resums per tal de fer èmfasi en els conceptes fonamentals que s'han de comprendre i retenir. A continuació, s'ha de procedir a fer una lectura comprensiva de les **publicacions** que us farem arribar.
- Al finalitzar l'estudi dels temes, es recomana fer els corresponents **exercicis** proposats i d'altres que us farem treballar a vosaltres per a assolir els conceptes explicats a classe.
- Relacionar els continguts teòrics que s'han après amb el món real. Per això, és recomanable realitzar les activitats proposades amb aquesta finalitat i **participar en els debats** proposats al llarg del curs.

En qualsevol cas, es aconsella que realitzeu **consultes bibliogràfiques** amb l'objectiu d'acostumar-vos a fer front a la resolució de problemes de forma individual, així com que realitzeu diverses recerques a través de la navegació a Internet, tot i que sempre tindreu a la vostra disposició al professor per a qualsevol dubte, consulta o aclariment.

5. BIBLIOGRAFIA

BIBLIOGRAFIA BÀSICA

BUENO CAMPOS, E. (1993): *Curso básico de economía de la empresa: un enfoque de organización*. Madrid. Ediciones Pirámide. Segunda edición.

BUENO CAMPOS, E.; CRUZ ROCHE, I.; DURÁN HERRERA, J. O. (1996): *Economía de la empresa: análisis de las decisiones empresariales*. Madrid. Ediciones Pirámide. Quinceava edición.

CLAVER CORTES, E.; LLOPIS TAVERNER, J.; LLORET LLINARES, M.; MOLINA MANCHÓN, H. (1996): *Manual de administración de empresas*. Madrid. Editorial Cívitas. Tercera Edición.

DIEZ DE CASTRO, E.; GALAN, J.L. y MARTÍN, E. (1995): *Introducción a la Economía de la Empresa*. Madrid. Editorial Pirámide. Primera edición.

TARRAGO SABATÉ, F. (1986): *Fundamentos de economía de la empresa*. Barcelona. Hispano Europea. Sexta edición.

BIBLIOGRAFIA COMPLEMENTÀRIA

AGUIRRE A.; CASTILLO, A. M^a y TOUS, D. (1991): *Administración de Empresas*. Málaga. Ediciones EDINFORD.

ARRUÑADA, B. (1990): *La Economía de la Empresa: un enfoque contractual*. Barcelona. Editorial Ariel. Primera edición.

BUENO CAMPOS, E. (1996): *Dirección estratégica de la empresa. Metodología, técnicas y casos*. Madrid. Ediciones Pirámide. Quinta edición.

FERNÁNDEZ PIRLA, J.M. (1981): *Economía y gestión de la empresa*. Madrid. Editorial I.C.E. Novena edición.

GARCÍA, J.; CASANUEVA, C.; GANAZA, J. D.; SÁNCHEZ, R.; y ALONSO, M.A. (1998): *Casos prácticos de economía de la empresa*. Madrid. Ediciones Pirámide. Primera edición.

GARCÍA ECHEVARRÍA, S. (1975): *Introducción a la Economía de la Empresa*. Madrid. Tomo I. Editorial I.C.E.

GIL ESTALLO, M.A.; GINER DE LA FUENTE, F.; MONZÓN GRAUPERA, J. y CELMA BENAIGES, M. D. (1996): *Como crear y hacer funcionar una empresa. Casos prácticos*. Madrid. Editorial E.S.I.C. Tercera edición.

GIL ESTALLO, M.A.; GINER DE LA FUENTE, F. (1997): *Como crear y hacer funcionar una empresa. Conceptos e instrumentos*. Madrid. Editorial E.S.I.C. Cuarta edición.

KOONTZ, H. y WEHRICH, H. (1990): *Administración*. México. Editorial McGraw-Hill. Décima edición. Caps. 6 y 8.

MENGUZZATO, M. y RENAU, J.J. (1995): *La dirección estratégica de la empresa. Un enfoque innovador del management*. Barcelona. Editorial Ariel. Segunda reimpresión.

NAVAS LÓPEZ, J.E. y GUERRAS MARTÍN, L. A. (1996): *La dirección estratégica de la empresa. Teoría y aplicaciones*. Madrid. Editorial Civitas. Colección empresa. Primera edición.

PÉREZ GOROSTEGUI, E. (1996): *Economía de la Empresa (Introducción)*. Madrid. Editorial Centro de Estudios Ramón Areces. Quinta edición.

PÉREZ GOROSTEGUI, E. (1996): *Economía de la Empresa Aplicada*. Madrid. Editorial Pirámide. Quinta edición.

PÉREZ GOROSTEGUI, E. (1998): *Prácticas de administración de empresas*. Madrid. Editorial Pirámide. Primera edición.

SERRA RAMONEDA, A. (1986): *Sistema económico y empresa*. Barcelona. Editorial Ariel.

SUÁREZ SUÁREZ, A. S. (1992): *Diccionario de economía y administración de empresas*. Madrid. Editorial McGraw-Hill. Segunda edición.

SUÁREZ SUÁREZ, A. S.(1992): *Curso de introducción a la economía de la empresa*. Madrid. Editorial Pirámide. Quinta edición.
TARRAGÓ SABATÉ, F. (1992): *Elements bàsics d'Economia de l'Empresa. Economia i Empresa*. Vic. Editorial Eumo. Nº 3. Primera edició.

6. AVALUACIÓ

El curs d'Organització i Administració d'Empreses I serà avaluat mitjançant:

- un examen parcial, on es pot alliberar matèria;
- un altre final al juny i
- un al setembre.

La nota que permet superar l'examen és cinc o més punts sobre deu.

La metodologia de treball que heu de seguir per a superar l'assignatura es resumeix a continuació:

- El fet de poder assistir a classe us permet anar avançant progressivament en l'estudi, treball i assimilació del contingut de l'assignatura i contribueix a arribar, d'una forma més amena, a l'assoliment final d'uns bons coneixements.
- A classe s'aniran fent exercicis i casos pràctics que us permetran ponderar el grau d'assimilació del contingut que aneu treballant mitjançant l'activitat, i alhora pot posar de relleu dubtes que amb l'estudi individual haurien passat inadvertits.
- Haureu de lliurar exercicis i un treball al final de curs. La nota obtinguda es tindrà present CONJUNTAMENT amb la nota de l'examen de les convocatòries oficials de juny i setembre.

A l'examen només es podrà portar el bolígraf, la calculadora i el programa acadèmic.